

ความทรงจำ เป็นอีกประเด็นที่ผู้กำกับพยายามสื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ว่า ความทรงจำของผู้สูงอายุย่อมเต็มเปี่ยมไปด้วยประสบการณ์แห่งชีวิต

ประสบการณ์แห่งชีวิตที่ผู้สูงวัยมีนั้น มีคุณค่าเกินกว่าจะนับเป็นมูลค่าใดๆ เพราะสิ่งเหล่านั้น คือ ความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองประสบความสำเร็จ ผ่านวัยวันอันยาวนานมาได้ ดังเช่นที่ คุณลุงเล่าซ้ำๆ หลายครั้ง ถึงเรื่องต้นไม้ที่บ้านต่างจังหวัด ทั้งจะด้วยว่าตัวเองเริ่มเกิดอาการหลงลืม หรือจะเพราะความภาคภูมิใจในสิ่งที่ตัวเองฝ่าฟันอุปสรรคอย่างไม่ยอมแพ้ จนสามารถยืนหยัดได้แม้จะเกิดภัยพิบัติอย่างรุนแรงในอดีต ทั้งยังเลี้ยงครอบครัวมาได้อย่างมั่นคง เรื่องเล่าแบบนี้เป็นสิ่งที่คุณหนุ่มสาวไม่ควรมองข้าม

อย่างไรก็ตาม ความเสื่อมของสังขารเป็นเรื่องธรรมดาแห่งชีวิต คุณลุงก็หนีไม่พ้นกฎธรรมชาติข้อนี้เช่นกัน

**“บางสิ่งที่ยอยากจำเรากลับลืม บางสิ่งที่ยอยากลืมเรากลับลืม
คนเรานี้ คิดให้ถี่กัน่าฆ่า ออยากจำกลับลืม ออยากลืมกลับลืม”**

เพลงนี้ คุณลุงร้องให้คุณบ่าฟังเมื่อแรกที่เริ่มมีอาการหลงๆ ลืมๆ เสมือนกับว่าเป็นเรื่องขำขัน แต่ในตอนท้ายๆ เพลงนี้กลับมากระตุ้นความจำให้ผู้ชมต้องหยุดคิดว่า ที่จริงแล้ว เนื้อเพลงเป็นการล้อเลียน หรือการบอกความจริงแก่ผู้ชมตั้งแต่ต้นว่า ความทรงจำเป็นสิ่งที่ไม่เลือกไม่ได้ว่าจะให้ลืมหรือจำอะไร

แม้ผู้สูงอายุกับการหลงๆ ลืมๆ จะเป็นสิ่งที่คล้าย “ตราบาบ” ที่ผู้สูงอายุต้องทนรับสภาพ หากมีอีกหลายปัจจัยที่ทำให้ผู้สูงวัยไม่ยอมแพ้อาการ เช่น ความอับอายที่ตัวเองเหมือนคนซึ่งมีความต้องการดูแลตนเองได้แบบไม่ต้องพึ่งพาลูกหลาน ทำให้หลายต่อหลายครั้งจึงเกิดเป็นเรื่องเป็นราว เพราะผู้สูงอายุจะหลอกคนอื่นว่าตัวเองยังปกติดี ดังเช่นที่คุณลุงไม่ยอมบอกใครๆ ว่า ตัวเองเริ่มหลงๆ ลืมๆ ตั้งแต่ลืมของเล็กๆ น้อยๆ ไปจนกระทั่งลืมทางกลับบ้าน สุดท้ายยังหลงทางไปไกล จนกระทั่งคนอื่นๆ จับได้ จึงยอมเข้ารับการตรวจและรักษา

ในที่สุด คุณลุงก็เป็นฝ่ายยอมรับสภาพว่า ตนเองคงไม่สามารถ **“จำในสิ่งที่ยอยากจำได้”** ทั้งคุณลุงและคุณบ่า จึงเลือกที่จะเผชิญหน้าต่อสิ่งที่กำลังจะเกิดขึ้นอย่างกล้าหาญ และไม่ทำให้บุคคลอันเป็นที่รักคนอื่น ๆ ต้องผิดหวังหรือเสียใจ นี่คือนิสัยที่ภาพยนตร์กำลังพยายามบอกเราว่า ผู้สูงอายุที่ถึงพร้อมด้วย **“คุณวุฒิ”** ก็สามารถตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในชีวิตของตัวเองได้เป็นอย่างดี ชนิดที่ลูกๆ หลานๆ ไม่ต้องช่วยคิดด้วยซ้ำไป และยังมีทางออกให้กับปัญหาเรื่องความห่างไกลระหว่างคนสองคน ด้วยการใช้เทคโนโลยีของการสื่อสารไร้พรมแดนอย่างอินเทอร์เน็ตมาช่วยย่อโลกให้ใกล้กันมากขึ้น

ลูกๆ ของทั้งสองฝ่ายก็สบายใจ ที่พ่อแม่ไม่ได้ดิ้อร่นอย่างที่เขาเป็นห่วง และไม่ได้ขัดขวางความรักกระหว่างผู้สูงวัยทั้งสองอีก เมื่อได้เข้าใจแล้วว่า ความรักไม่ได้จำกัดที่อายุหรือระยะเวลา

นอกจากสองประเด็นหลักเรื่อง ความรัก และความทรงจำแล้ว ยังมีประเด็นรองๆ ที่เป็นการสื่อให้เห็นว่า ผู้สูงอายุไม่ใช่คนที่อยู่รอวันตายไปวันๆ เช่น การดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นคนคนหนึ่งที่มีคุณค่าเท่าเทียมกับคนวัยอื่น การเคารพการตัดสินใจของผู้สูงวัย การช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น และการปรับตัวกับสภาพร่างกายหรือโรคของผู้สูงอายุ

หลายๆ ครั้ง ที่เราติดอยู่กับกรอบความคิดที่ว่า คนแก่ย่อมไม่ต้องทำอะไรในชีวิตมากมายนัก การมีบ้านอยู่ มีลูกที่ดี แล้วก็ดีพักนอนอยู่กับบ้านเฉยๆ น่าจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด แต่เรื่องจริงไม่ใช่อย่างนั้นเสมอไป

ครั้งหนึ่งในภาพยนตร์ คุณบ่าตัดพ้อกับลูกเรื่องที่เขาห้ามไม่ให้ออกไปเที่ยวหรือไปพบเพื่อนใหม่ๆ จนในที่สุดคนที่เขินแม่ถึงกับต้องหนีออกจากบ้านเพื่อจะไปทำสิ่งที่ตัวเองอยากทำเป็นครั้งสุดท้าย ก็ทำให้คนหนุ่มคนสาวอย่างตัวละครอีกสองคนต้องย้อนกลับมาดูตัวเองว่า สิ่งที่เราอคติกับคนชราว่า ควรจะต้องเก็บตัวอยู่กับบ้าน ไม่ออกไปไหนไกลๆ เพียงลำพัง ต้องยอมรับกับสิ่งที่ลูกๆ เลือกมาให้แล้ว ว่าดีที่ที่สุดนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้องหรือเปล่า ความต้องการของคนสูงอายุ อาจจะมีมากกว่าแค่ได้อยู่กับบ้านเฉยๆ ผู้สูงอายุหลายต่อหลายคนยังต้องการความรักหรือต้องการจะรักใครสักคน

การปรับตัวกับสภาพความชราของผู้สูงอายุนั้น มีหลายสิ่งทีอาจก่อให้เกิดความเครียด (Stress) ขึ้นในชีวิตประจำวันได้ ตัวอย่างที่เห็นได้จากภาพยนตร์เรื่องนี้ ก็คือ การพยายามเริ่มต้นชีวิตคู่ครั้งใหม่ ปัญหาที่ครอบครัวดั้งเดิม ความหวังดีของลูกๆ แต่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เป็นพ่อแม่ ความเจ็บป่วยเรื้อรัง การย้ายถิ่นที่อยู่ และการปรับตัวกับความสูญเสีย

เมื่อใกล้จะถึงเวลาที่ต้องจากกัน คุณบ่าให้ออกาสคุณลุงเป็นครั้งสุดท้ายว่าต้องการให้คุณบ่าอยู่ดูแลหรือไม่

“จากกันตั้งแต่ยังจำกันได้ ดีกว่าจากกันตอนไม่เหลือความทรงจำดี ๆ ต่อกัน”

เป็นประโยคสุดท้ายที่คุณลุงพูดอย่างเด็ดเดี่ยว พิสูจน์ให้ทุกคนได้เห็นว่าคุณลุงที่แท้จริงต้องไม่เห็นแก่ตัว ถือว่าเป็นคำพูดที่ยิ่งใหญ่สำหรับผู้ชายวัยชราอย่างคุณลุง ที่ไม่ต้องการให้ตัวเองเป็นภาระของใคร

บทสรุปของภาพยนตร์เรื่องนี้ คือ การให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุดังที่พวกเขาเป็นมนุษย์ผู้มีคุณค่าในตัวเอง ผู้สูงอายุที่ผ่านการดำเนินชีวิตมาได้จนวัยเกษียณ เป็นหลักประกันว่าพวกเขาจะรับมือกับปัญหาได้อย่างดีเยี่ยมหากมีกำลังใจจากคนรอบข้างที่เชื่อมั่นว่า พวกเขาสามารถดูแลตนเองได้ พวกเขาคนหนุ่มสาว มีหน้าที่เพียงแค่อุเลให้ความรัก ความใกล้ชิด แต่ไม่ใช่ขังการ บังคับ ช่มชู้หรือทอดทิ้งไม่เหลียวแล เพียงปรับเปลี่ยนทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุทุกคนก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่ต้องขัดแย้ง

ดังนั้น ในฐานะบุคลากรทางสาธารณสุขที่จะต้องพบเจอผู้ป่วยวัยชรามากขึ้นเรื่อยๆ ขอให้เข้าใจชีวิตบั้นปลายของผู้สูงวัยว่า จุดหมายของพวกเขา คือ

“ไม่สำคัญว่าอยู่ได้นานแค่ไหน ขอให้ใช้เวลาอย่างคุ้มค่าด้วยกัน ก็พอ”

คงเป็นวลีที่จะนิยามชีวิตรักของคุณลุงและคุณบ่าในเรื่อง **“ความจำสั้น แตรักฉันยาว”** ได้เป็นอย่างดี ■